Rétfalvi Flóra
Lady Ashton előadása a Budapesti Corvinus Egyetemen
(2011. február 25.)

Catherine Ashton, az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikai főképviselője 2011. február 25-én előadást tartott egyetemünkön *The EU's Role and Response to the democratic change in its neighbourhood* címmel.

Lady Ashton az EU védelmi minisztereinek februári gödöllői informális ülésére érkezett Magyarországra budapesti látogatása keretében látogatott el egyetemünkre. Az egyetemünk egyik zsúfolásig telt termében diákok, oktatók, szakértők, újságírók és Budapestre akkreditált diplomáciai testképviselők hallgatták meg az előadást, amelyet Kerekes Sándor rektorhelyettes nyitott meg.

Az főképviselő asszony előadása lényegében a líbiai helyzet tárgyalására és ennek kapcsán az Európai Unió szerepvállalására koncentrált. Leszögezte, hogy alapvetően négy elvet kell érvényre juttatni: kooperáció, szuverenitás, demokrácia és biztonság, amely „alapelvek felsorolása nagyon könnyű, kivitelezésük azonban annál nehezebb" – mondta. Az EU szerepének megválasztásának a legsarkalatosabb pont magának a szerepnek a tisztázása, hiszen – Lady Ashton szavaival – „az EU egy tompa, ám kemény fegyver. Több lehetőségünk van annál, hogy példát mutassunk és értékeinket hangoztassuk, azonban nincs lehetőségünk ráerőltetni az akaratunkat másokra."

A kiindulópontokat konkretizálva a líbiai helyzet kezeléséről értekezett. Kiemelte, hogy annak ellenére, hogy „nem kényszeríthetünk egy szuverén államot arra, hogy demokratizálódjon", az unió szerepe az, hogy támogassa az ebbe az irányba elmozduló államokat, segítve őket a „mély demokrácia" kialakításában, amely magában hordozza többek között az első választásokon túlmutató pártatlan közigazgatás, független igazságszolgáltatás, a szabad szakszervezetek, a szólás-

szabadság és a tulajdonjog megerősödését, megerősítését.

Kitért ugyanakkor a beavatkozás lehetőségeire is: az EU „puha”hatalom ugyan – mondta –, de erős, befolyásos partner. Puha hatalom, mivel az EU se nem állam, se nem katonai nagyhatalom, így fegyverek helyett gazdasági szankciók alkalmazásával gyakorolhat nyomást más entitásokra. Ennek is vannak azonban akadályai, egyebek mellett a kompromisszum kialakításának nehézkessége az unióban, hiszen az aktív fellépés előfeltétele a Huszonhetek egyetértése, amelyet jelen esetben a Líbiával szoros kapcsolatokat tartó Olaszország álláspontja befolyásol. Ezen felül azt is le kell szögezni is, hogy nem könnyű eldönteni mikor, milyen módon helyes fellépni az autoriter rezsimekkel szemben: fenntartva a diplomáciai és gazdasági kapcsolatokat, vagy teljes elszigetelést alkalmazva.

„Vajon már évekkel ezelőtt megbukhatott volna Kadhafi, ha nem ajánljuk fel neki a kereskedelem lehetőségét és a beruházásokat?” – tette fel a kérdést Lady Ashton, célozva Líbia korábbi elszigeteltségének enyhülésére, amelynek az utóbbi évtizedben lehettünk szemtanúi, miután Tripolis nyilvánosan elítélte az al-Kaida terrorakciókat és leállította a tömegpusztító fegyverek előállítását célzó programját. A válasz: „Talán, de nem vagyok meggyőződve arról, hogy ha a Nyugat visszautasítja akkor a tárgyalásokat Kadhafival, ma a világ biztonságosabb lenne és a líbiaiak jobban élnének.”

A főképviselő azt is leszögezte, hogy „igazítanunk kell a hozzáállásunkon, amikor a körülmények változnak. Kadhafinak az utolsó napokban tapasztalt felháborító viselkedése azt követeli tőlünk, hogy visszaküldjük őt az elszigeteltségbe”. Lady Ashton szerint ez a kemény peremű „soft power” erőssége az EU-nak, ami az unió meghatározó gazdasági szerepéből és a korábban említett erős, befolyásos partnerségéből ered.

Előadása végén Lady Ashton leszögezte, hogy az EU minden tagországot figyelembe vesz, illetve minden partnere biztos lehet abban, hogy az Európai Unió azt teszi amit mond, és azt mondja, amit gondol.

Főképviselő asszony előadása után az érdeklődő kérdések megválaszolása következett, ennek levezető moderátora Kardosné Kaponyi Erzsébet, a Nemzetközi Tanulmányok Intézetének vezető-helyettese volt.

Lady Ashton előadásának angol nyelvű összefoglalóját lásd az Európai Unió Külügyi Szolgálatának honlapján – http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/126&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en